

СТАН РОЗВИТКУ ОБЛІКУ ТА КОНТРОЛЮ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ НА ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ ТА НАПРЯМИ ЇХ УДОСКОНАЛЕННЯ

Кравченко О.В.,

к.е.н, доцент кафедри бухгалтерського обліку та оподаткування

Сумський державний університет, м. Суми

вул. Римського-Корсакова, 2, м. Суми, 40007, Україна

e.kravchenko@uabs.sumdu.edu.ua

Селезньова О.В.,

студентка кафедри бухгалтерського обліку та оподаткування

Сумський державний університет, м. Суми

вул. Римського-Корсакова, 2, м. Суми, 40007, Україна

Selezneva201122@gmail.com

Основні засоби сприяють процесу виробництва, розподілу, обміну та споживанню ресурсів. Відтак, ефективність функціонування сучасних підприємств, в першу чергу, залежить від їх продуктивного використання. Точність та достовірність відображення у бухгалтерському обліку операцій, пов'язаних з оприбуткуванням, визнанням, рухом та вибуттям таких активів на підприємстві залежить від стану нормативно-правового регулювання, станом контролю за вичерпністю даних поданих у звітності.

Дане дослідження присвячене розгляду нормативних вимог щодо відображення в обліку операцій з основними засобами (зокрема, особливостям їх визнання, порівнянню оптимальності методів нарахування амортизації та ін.), наукових поглядів щодо класифікаційних ознак основних засобів, а також важливості контролю для забезпечення принципу повноти та реальності облікових даних.

У даній статті проаналізовано особливості обліку основних засобів за життєвими циклами, такими як: надходження, продуктивне використання та зберігання, відновлення та поліпшення якісних характеристик та вибуття. Розглянуто питання щодо видів надходжень та вартостей за якими мають визнаватися такі активи на підприємстві. Особливу увагу акцентовано на складі первісної вартості та методах нарахування амортизації основних засобів. Аналіз методів показав, що прямолінійний метод вирізняється своєю простотою порівняно з методом прискореного зменшення залишкової вартості, який найбільш трудомісткий, незважаючи на кумулятивний метод є щомісячне визначення кумулятивного коефіцієнту, хоча суми амортизації при прямолінійному методі щомісяця сталі. Визнано, що саме останній цикл життя основних засобів впливає на фінансові результати діяльності підприємства внаслідок врахування доходу від вибуття основних засобів їх залишкової вартості та непрямих витрат, які пов'язані з вибуттям такого активу. На основі чого акцентовано, що завдання контролю основних засобів полягає у оцінці доцільності його придбання, достовірності дотримання нормативних вимог щодо оприбуткування та руху такого активу, встановленні правильності технічних умов його експлуатації, визначенні документальної обґрунтованості проведених ремонтів, а також у визначенні сум збитків внаслідок нестач та крадіжок у разі їх виявлення.

Наведено основні проблеми обліку та контролю основних засобів, запропоновано шляхи їх удосконалення. Імплементація таких пропозицій у господарську діяльність мінімізує кількість помилок та похибок при обліку основних засобів, а також підвищить якість сформованої звітності.

Ключові слова: основні засоби, облік, контроль, амортизація, оцінка

DOI: 10.21272/1817-9215.2022.2-01

ВСТУП

У сучасних умовах основною метою провадження підприємницької діяльності є підвищення ефективності бізнесу, що призведе до зміцнення фінансової стійкості на ринку та стабільності зростання їх ринкової вартості. Досягнення цієї мети пов'язане з наявністю у підприємства добре організованої та ефективної обліково-аналітичної системи. Організація обліку та контролю операцій, пов'язаних з основними засобами, є одним із найважливіших напрямів у системі бухгалтерського обліку та має істотний вплив на формування фінансових результатів діяльності.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПУБЛІКАЦІЙ

Проблеми теоретичних та практичних особливостей обліку і контролю операцій, пов'язаних з основними засобами, розглядалися різними науковцями. Зокрема, Довгалюк Н.В. [1] та Коваленко А.М. [2] зосередилися на визначенні понятійного апарату основних засобів; Бараннік О. [3] було проведено детальний аналіз

класифікації основних засобів, тоді як Степаненко О.І та Чернишенко Я.Г. [4] акцентували увагу на особливостях визнання основних засобів за первісною вартістю та контролю за точністю відображеної вартості. Відтак, хоча питанням обліку та контролю основних засобів приділяється достатньо уваги, проте, враховуючи неодноразові зміни податкового законодавства та кон'юнктури ринку, вони зберігають свою актуальність і сьогодні. Адже запобігання виникнення похибок та помилок у обліку та контролю основних засобів підвищить якість звітності та мінімізує витрати підприємства на штрафи при перевірках податкових органів.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Метою дослідження є розгляд теоретичних та методичних питань у сфері обліку та контролю операцій, пов'язаних з основними засобами, а також розроблення рекомендацій щодо їх удосконалення.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

У ході виконання задання дослідження, а також всебічного аналізу проблематики обліку та контролю операцій, пов'язаних з основними засобами, були використані окремі методи наукового дослідження: аналізу і синтезу, індукції і дедукції – для деталізації об'єкта і предмета дослідження; наукової абстракції – для встановлення підходів до трактування основних понять; комплексного і системного підходу – для життєвого циклу основних засобів на підприємстві; логічного аналізу – для формулювання висновків.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Поточний стан розвитку обліку на підприємствах демонструє чотири стадії життєвого циклу основних засобів. Більше детальний аналіз обліку основних засобів за такими циклами представлений у таблиці 1. Відображення всіх операцій пов'язаних із життєвим циклом основних засобів, відбувається на рахунку 10 «Основні засоби» у розрізі їх видів, де надходження основних засобів відображається за дебетом 10-го рахунку, а списання - за кредитом.

Відповідно до даних представлених у таблиці видно, що життєвий цикл основних засобів складається з надходження, використання, поліпшення та вибуття. Кожна зі стадій має певні особливості, які впливають на бухгалтерський облік та господарські операції, що підтверджують факт їх здійснення. Окрім цього будь-яка господарська операція, яка відображена в обліку має бути підтверджена відповідним первинним документом, на противагу первинним документам, які підтверджують факт надходження об'єктів на підприємство, такі як: рахунок фактура, видаткова накладна, договір про надання послуг транспортування, устаткування. Законодавчо також визначені ті, які підтверджують факт надходження та обігу основних засобів на підприємстві (вони заповнюються за типовими формами для ОЗ).

Основні засоби можуть надійти на підприємство різними шляхами: від придбання за власні кошти до обміну. Відтак, будь-яка форма надходження впливає на вартість, за якою такі засоби будуть відображені у бухгалтерському обліку підприємства, яке оприбутковує отриманий актив.

На думку Степаненко О.І. та Чернишенко Я.Г. однією із найпоширеніших вартостей, за якою визнаються основні засоби у бухгалтерському обліку, є первісна вартість [4]. Так, відповідно до п. 8 П(С)БО 7 «Основні засоби» витратами, які складають первісну вартість є [5]:

- вартість об'єкту (відповідно до видаткової накладної);
- суми грошових коштів, визначені договором та актом про надані послуги за виконання монтажних робіт, транспортування, налагодження об'єкту основних засобів;
- будь-які визначені державою збори та платежі, пов'язані з придбанням прав на об'єкт;

- суми мита та інших непрямих податків у разі їх невідшкодування підприємству;
- інші суми витрати, які безпосередньо пов'язані з доведенням об'єкту основних засобів до стану експлуатації.

Таблиця 1 – Особливості обліку основних засобів за життєвими циклами

Стадія	Особливості обліку		Первинний документ
Надходження	Придбання за кошти	ПВ	Акт введення в експлуатацію об'єктів основних засобів;
	Самостійне виготовлення	ПВ (ФВ)	
	Внесок до СК	СВ*	
	Безоплатне отримання	СВ	
	Обмін (подібний)	ЗВ/СВ	
	Обмін (неподібний)	СВ±ГК	
Продуктивне використання та зберігання	Нарахування амортизації (системний розподіл вартості пропорційно періоду корисного використання) за одним із методів: - прямолінійний; - зменшення ЗВ; - прискореного зменшення ЗВ; - кумулятивний; - виробничий.		Додаток до Акта №_ на внутрішнє переміщення об'єктів основних засобів – засвідчує факт зміни місцезнаходження об'єкта та відповідальної особи; ф. № ОЗ-6 «Інвентарна картка обліку основних засобів» - накопичує всю інформацію про рух об'єктів; ф. № ОЗ-7 «Опис інвентарних карток по обліку основних засобів»; ф. № ОЗ-9 «Інвентарний опис основних засобів»
Відновлення та поліпшення якісних характеристик	Поліпшення якісних характеристик відбувається у вигляді ремонту, який може бути: поточним, середнім чи капітальним. Будь-який із них призводить до збільшення майбутніх економічних вигід		ф. № ОЗ-2 «Акт приймання-здачі відремонтованих, реконструйованих та модернізованих об'єктів»
Вибуття	Шляхи вибуття: продаж; ліквідація через невідповідність визнання активом; безоплатна передача іншому підприємству; списання через виявлену нестачу. У бухгалтерському обліку відображається за: СВ, ЗВ, або ЛВ.		ф. № ОЗ-3 «Акт списання основних засобів»; ф. № ОЗ-4 «Акт списання автотранспортних засобів»

Примітка: ПВ – первісна вартість; ФВ – фактична вартість; СВ – справедлива вартість; ЗВ – залишкова вартість; ЛВ – ліквідаційна вартість; ГК – грошові кошти; *-погоджена засновниками
Джерело: складено автором на основі [1, 4, 5]

Після введення в експлуатацію об'єкта основних засобів за однією із згаданих вартостей, підприємство щороку має нараховувати амортизацію враховуючи строк його експлуатації. Вибір методу нарахування амортизації у розрізі видів основних засобів визначається у обліковій політиці підприємства. Практика бухгалтерського обліку показує, що найбільш поширеним методом є прямолінійний, адже він характеризується своєю простотою та послідовністю використання. Хоча є автори, які не погоджуються з таким твердженням та вважають, що раціональніше використовувати кумулятивний метод. Так, наприклад Бондаренко Н.М. та Шачаніна Ю.К. зазначають, що через інтенсивне використання об'єкту основних засобів саме в перші роки його функціонування необхідно амортизувати більшу частину його вартості саме за цей період [6]. Вважаємо, що прямолінійний метод, справді, вирізняється своєю простотою застосування, що не можна віднести наприклад до методу прискореного зменшення залишкової вартості, який є найбільш трудомістким, а отже - рідко використовується на практиці. Щодо кумулятивного методу, то його недоліком є щомісячне визначення кумулятивного коефіцієнту, тоді як суми амортизації при прямолінійному методі щомісяця є сталими. Відтак, саме від бухгалтера та його практичного досвіду ведення бухгалтерського обліку залежить вибір методу амортизації основних засобів.

І останньою стадією життєвого циклу об'єкта основних засобів є його вибуття. Як зазначалося у табл. 1, існують різні способи та причини списання об'єктів основних

засобів з балансу підприємства, проте важливо пам'ятати, що така операція впливає на фінансові результати діяльності підприємства внаслідок вирахування доходу від вибуття основних засобів їх залишкової вартості та непрямих витрат, які пов'язані з вибуттям такого активу. У бухгалтерському обліку отримані доходи від вибуття об'єктів відображаються на рахунку 742 «Доходи від реалізації необоротних активів», тоді як витрати відображаються на рахунку 972 «Собівартість реалізованих необоротних активів» [3].

Досліджені нами стадії життєвого циклу основних засобів на підприємстві свідчать, що будь-які господарські операції мають бути документально підтверджені. Така документальна фіксація має юридичну силу, а отже є доказом при перевірках та судових розглядах [7]. На основі таких документів можна зробити висновки щодо: несвоечасного оприбуткування об'єктів основних засобів; помилкового визначення первісної вартості; неправильного визначення методу нарахування амортизації; відображення модернізації об'єкту основних засобів у вигляді ремонту, тощо. Враховуючи це, саме первинна документація є джерелом інформації для контролю за оприбуткуванням, експлуатацією, поліпшенням та списанням об'єктів основних засобів на підприємстві.

Проведення контрольних процедур запобігає серйозному фінансовому шахрайству, скоєному через значні викривлення залишків основних засобів у фінансових звітах підприємств та організацій [8]. Відтак, основне завдання контролю основних засобів полягає у оцінці доцільності його придбання, достовірності дотримання нормативних вимог щодо оприбуткування та руху такого активу, встановленні правильності технічних умов його експлуатації, визначенні документальної обґрунтованості проведених ремонтів, а також у визначенні сум збитків внаслідок нестач та крадіжок у разі їх виявлення.

Детальний огляд під час контролю за операціями з основними засобами приділяють саме обліковій політиці. Так, нами були проаналізовані вимоги П(С)БО 7 «Основні засоби», МСБО 16 «Основні засоби», Методичних рекомендацій щодо облікової політики підприємства № 635 та досліджені наукові обґрунтування доцільності відображення окремих елементів основних засобів у обліковій політиці, враховуючи необхідність розкриття інформації відповідно до норм чинного законодавства. Визначені альтернативні погляди щодо відображення в обліковій політиці додаткових елементів, які стосуються знаходження, використання та вибуття таких активів, базуються на професійному судженні через недосконалість нормативної бази за даними питанням [5, 9]. Справді, обов'язкове розкриття інформації в обліковій політиці щодо основних засобів, а також урегульованість та оцінка її важливості поміж бухгалтерів скоротить час на визначення генезису проблеми, пов'язаної з основними засобами у ході проведення контролю щодо точності та достовірності реальних і фактичних даних бухгалтерського обліку таких активів.

Сам процес контролю основних засобів має певні етапи [6]:

– 1 етап – організаційно-правовий – характеризується збором та аналізом всіх правовстановлюючих документів на володіння всіма об'єктами основних засобів, відбувається аналіз облікової політики підприємства та елементів, які стосуються основних засобів, тощо;

– 2 етап – документально-аналітичний – характеризується збором та обробкою всієї первинної документації та бухгалтерських записів, які підтверджують факт: надходження об'єктів основних засобів на підприємство, їх транспортування, встановлення, ремонт, доналаштування, модернізацію, тощо. А також перевірку операцій, пов'язаних з реалізацією та вибуттям основних засобів та всієї супутньої документації. Також може здійснюватися розрахунок ефективності використання виробничих фондів, оцінка якості основних засобів та їх відповідності технічним характеристикам;

– 3 етап – перевірка достовірності даних відображених у фінансовій, податковій чи управлінській звітності протягом аналізованого періоду;

– 4 етап – узагальнення результатів контролю.

Стосовно основних засобів, виведених з експлуатації, тобто утилізованих або проданих, контролер має перевірити:

– чи було належним чином санкціоноване виведення з експлуатації та чи були дотримані відповідні методи оцінки;

– чи були належним чином скориговані рахунки активів та амортизації;

– чи були повністю враховані доходи від продажу, якщо такі є;

– чи були отримані прибутки або збитки, а також належним чином скориговані та розкриті в Звіті про фінансові результати.

Практика показує, що існують випадки, коли активи, які були передані чи утилізовані, не були враховані у фінансовій звітності [4]. Саме тому в процесі контролю для встановлення таких упущень спеціалістом можуть використовуватися такі процедури, як: перегляд результатів інвентаризації; аналіз наявності підписів матеріально-відповідальних осіб на Актах внутрішнього переміщення; опитування працівників; співставлення планових та фактичних даних, тощо.

Таким чином, проведений аналіз особливостей обліку та контролю за оприбуткуванням та рухом основних засобів на вітчизняних підприємствах показав, що науковці досить багато уваги приділяють даним аспектам. Дієвим механізмом управління обліковим процесом основних засобів на підприємстві є облікова політика, яка має відображати всі суттєві елементи, наприклад, період проведення інвентаризації, методи оцінки, вибір методу нарахування амортизації для кожного із видів основних засобів. Звичайно, як і будь-яка ділянка бухгалтерського обліку та контролю, ділянка основних засобів має свої недоліки, мінімізація яких призведе до підвищення ефективності використання основних фондів та точності даних, відображених у внутрішній та зовнішній звітності.

На основі раніше проведеного дослідження було виявлено, що від точності та достовірності даних, відображених у звітності (як внутрішній, так і зовнішній) підприємства щодо придбання, обігу та списання основних засобів, а також щодо ефективності їх використання залежать всі фінансові показники, а також безперервність його господарської діяльності.

Хоча нормативна база, здавалось би, висвітлює всі аспекти щодо провадження точного та достовірного обліку, контролю за рухом основних засобів, проте науковці виокремлюють ряд недоліків, зокрема, деякі з них наведені на рисунку 1.

Проблеми бухгалтерського обліку основних засобів	Проблеми контролю основних засобів
<ul style="list-style-type: none">- відсутність методики відображення ремонтів (у розрізі їх видів) основних засобів та їх поліпшення в обліку;- відсутність відображення співвідношення показників нормативного терміну служби та строків корисного використання основних засобів;- відсутність комплексного підходу з організації та методики обліку операцій з основними засобами;- відсутність концептуальної моделі документообігу щодо наявності та руху основних засобів;- відсутність альтернативного програмного забезпечення бухгалтерському програмному продукту 1С.Підприємство для оперативного прийняття рішень	<ul style="list-style-type: none">- відсутність затверджених рекомендацій щодо методики контролю операцій з основними засобами;- відсутність типових форм робочої документації контролера;- масштабність та трудомісткість проведення контролю основних засобів;- низький рівень компетентності спеціалістів даної сфери

Рисунок 1 – Тракткування науковцями проблем обліку та контролю основних засобів

Джерело: складено на основі [2, 3, 10]

Відображені проблеми не є безпідставними, дійсно, на практиці зустрічаються деякі законодавчі неточності або взагалі відсутні методичні рекомендації щодо

окремих аспектів обліку та контролю основних засобів. Так, особливу увагу хочемо звернути на проблему, пов'язану з програмним забезпеченням, яке використовують вітчизняні суб'єкти господарювання для реєстрації бухгалтерських операцій протягом звітного періоду та на основі даних якого проводиться контроль.

Так, за інформацією 2020 р. було проаналізовано найбільш популярні та використовувані автоматизовані бухгалтерські програмні продукти поміж фізичних та юридичних осіб [11]. Найбільш популярною досі залишається 1С.Підприємство, не дивлячись на той факт, що у 2016 році даний програмний продукт було заборонено, що підвищило попит на використання аналогічного, але не ліцензованого продукту. Одним із мінусів стало те, що така бухгалтерська програма не оновлювалася відповідно до мінливих вимог податкового законодавства, а серед представників бюджетних установ взагалі була замінена. Також бували користувачі наголошували на відсутність у 1С.Підприємство можливості працювати з графікою. Наприклад, коли необхідно продемонструвати фінансові показники, їх коливання та ймовірні фактори впливу необхідно переносити дані до MS Office Excel та будувати там аналітичні панелі для репрезентативності даних.

У ході поточних подій, вважаємо, що ще більше представників малого та середнього бізнесу відмовиться від даного продукту, а отже виникне необхідність у перенесенні даних з 1С.Підприємство на інший сервер та пошук альтернативних автоматизованих бухгалтерських програм.

Нами були проаналізовані альтернативні автоматизовані програмні продукти для здійснення не лише одного виду обліку (наприклад бухгалтерського), але й управлінського, який дозволить аналізувати інформацію за певний період (неділя, місяць, квартал, рік) та оперативно приймати рішення щодо інвестування, зміни стратегії, пошуку нових ринків збуту, відмови від товару тощо.

Звичайно, у кожній із систем є свої недоліки і, в першу чергу, це стосується вартості, адже купівля серверу, налаштування та постійне обслуговування потребує фінансових ресурсів. Проте, якщо порівнювати отримані переваги, які у майбутньому будуть монітезовані внаслідок вчасних та оперативних управлінських рішень, то такі витрати можуть себе виправдати.

Інша проблема, шляхи вирішення якої ми можемо запропонувати стосується концептуальної моделі документообігу, яка в повній мірі буде відображати рух основних засобів, починаючи від їх надходження на підприємство та закінчуючи вибуттям. Вважаємо, що така модель має бути розроблена враховуючи розглянуті стадії життєвого циклу основних засобів на підприємстві. Це дозволить відображати вплив усіх господарських операцій, пов'язаних із рухом основних засобів, на фінансову звітність, на показники прибутковості та рентабельності.

Стосовно контролю основних засобів, то необхідно орієнтувати увагу персоналу не лише на точність та достовірність даних, відображених у бухгалтерському обліку, а й фактам недооприбуткування основних фондів, поставкам техніки та обладнання в неповній комплектації, наявності та оцінці необхідності невикористовуваного обладнання тощо. Також слід при оцінці ефективності використання основних засобів крім розрахунку загальноприйнятих показників, які характеризують фондозабезпеченість, фондоозброєність, фондовіддачу та фондоємність, особливу увагу приділити розрахунку ефективності капітальних вкладень. Це дасть змогу оцінити ефективність та доцільність будь-яких капітальних інвестицій, пов'язаних з купівлею чи модернізацією основних фондів.

ВИСНОВКИ

Таким чином, наведені пропозиції щодо вдосконалення характеризуються практичним та системним підходом, адже якщо бухгалтерський облік не буде настільки трудомістким та ресурсовитратним через впровадження новітніх автоматизованих систем. Також це позитивно вплине на точність та достовірність даних, відображених у обліку щодо оприбуткування та руху основних засобів,

дозволить проводити вчасний та періодичний контроль, оцінюючи при цьому ефективність використання виробничих основних засобів. Розробка моделі документообігу відповідно до життєвого циклу основних засобів не лише позитивно вплине на своєчасне та правильне документальне оформлення господарських операцій оприбуткування, руху та вибуття основних фондів, а й забезпечить контроль за їх зберігання, переміщенням з цеху в цех, реалізацією та слугуватиме механізмом з дотриманням норм щодо щомісячного відображення амортизації у бухгалтерських записах, визначення доходів/збитків від ліквідації основних засобів, тощо.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Довгалюк Н.В. Ефективність використання та відтворення основних засобів сільськогосподарських підприємств центрального Полісся : автореф. дис. ... канд. екон. наук : спец. 08.00.04 / Н.В. Довгалюк. Житомир, 2010. 20 с.
2. Коваленко О.В. Напрями підвищення ефективності використання основних фондів підприємства. *Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії*. 2014. Вип. 7. С. 20–27.
3. Бараннік О. Проблемні питання податкового обліку витрат на ремонт та поліпшення основних засобів. URL: http://sophus.at.ua/publ/2012_12_11_12_kampodilsk/sekcija_2_2012_12_11_12/problemni_pitannya_podatkovogo_obliku_vitr (дата звернення 12.04.2022)
4. Степаненко О.І. та Чернишенко Я.Г. Альтернативні підходи в документуванні облікової інформації про об'єкти основних засобів підприємства. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Випуск 5. 2015. URL: http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/5_2015ua/35.pdf (дата звернення 20.04.2022)
5. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» від 27.04.2000 URL: <http://www.minfin.gov.ua> (дата звернення 08.04.2022)
6. Бондаренко Н.М., Шачаніна Ю.К. Організація внутрішньогосподарського контролю використання основних засобів на вітчизняних підприємствах та шляхи його удосконалення. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. Випуск 23. Ч. 3. 2017. URL: http://www.ej.kherson.ua/journal/economic_23/3/30.pdf (дата звернення 18.04.2022)
7. Черненко С.К. Природа основних засобів : монографія. Рівне. 2006. 84 с.
8. Рябчук О.Г., Корнійчук О.О. Проблеми та напрями вдосконалення аудиту операцій з основними засобами суб'єкта господарювання. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. Випуск 2(19). 2019. URL: http://www.easterneurope-ebm.in.ua/journal/19_2019/59.pdf (дата звернення 20.04.2022)
9. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо облікової політики підприємства та внесення змін до деяких наказів Міністерства фінансів України. Офіційний вебпортал парламенту України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0635201-13#Text> (дата звернення: 19.04.2022).
10. Бондар О. Проблеми визнання основних засобів у бухгалтерському і податковому обліку. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2013. № 4. с. 23–27.
11. Навчальний центр Стимул. Чому ІС? Переваги та недоліки для ведення обліку в Україні. URL: https://stimul.kiev.ua/articles.htm?a=chomu_1s_perevagi_ta_nedoliki_dlya_vedennya_obliku_v_ukraini (дата звернення 20.04.2022)

SUMMARY

Kravchenko O., Seleznova O.V. State of development of accounting and control of fixed assets at domestic enterprises and directions of their improvement.

Fixed assets contribute to the process of production, distribution, exchange and consumption of resources. Therefore, the efficiency of modern enterprises depends primarily on the productive use of fixed assets. Therefore, the accuracy and reliability of accounting for transactions related to the accounting, recognition, movement and disposal of such assets in the enterprise depends on the state of legal regulation of such aspects and control over the completeness of the data presented in the report.

This study examines the regulatory requirements for accounting for transactions with fixed assets (including the features of their recognition, comparison of optimal depreciation methods, etc.), scientific views on the classification of fixed assets, and the importance of control to ensure the completeness and accuracy of accounting data.

This article analyzes the features of accounting for fixed assets by life cycles, such as: receipt, productive use and storage, restoration and improvement of quality characteristics and disposal. The issues of types of revenues and values at which such assets should be recognized at the enterprise are considered. Particular attention is paid to the initial cost and methods of depreciation of fixed assets. Whereas the analysis of methods has shown that the straight-line method is simple in comparison with the method of accelerated reduction of residual value, which is the most time-consuming. Whereas the disadvantage of the cumulative method is the monthly determination of the cumulative coefficient, although the amount of depreciation in the straight-line method is constant. It is recognized that the last life cycle of fixed assets affects the financial results of the enterprise due to the deduction of income from disposal of fixed assets of their residual value and indirect costs associated with the disposal of such assets. On the basis of which it is emphasized that the task of control of fixed assets is to assess the feasibility of its acquisition, the reliability of regulatory requirements for accounting and movement of such assets, establishing the

correct technical conditions of its operation, determining the documentation of repairs, as well as determining the amount of losses theft in case of detection.

The main problems of accounting and control of fixed assets are presented and ways to improve them are suggested. The implementation of such in economic activities minimizes the number of errors and errors in the accounting of fixed assets, as well as improve the quality of reporting

Keywords: fixed assets, accounting, control, depreciation, valuation.

REFERENCES:

1. Dovhaliuk, N. (2010). *Efektivnist vykorystannia ta vidtvorennia osnovnykh zasobiv silskohospodarskykh pidpriemstv tsentralnoho Polissia* [avtoref. dys. kand. ekon. nauk].
2. Kovalenko, O. (2014). Napriamy pidvyshchennia efektyvnosti vykorystannia osnovnykh fondiv pidpriemstva. *Ekonomichnyi visnyk Zaporizkoi derzhavnoi inzhenernoi akademii*, (7), 20–27.
3. Barannik, O. (b. d.). *PROBLEMNI PYTANNIA PODATKOVOHO OBLIKU VYTRAT NA REMONT TA POLIPSHENNA OSNOVNYKH ZASOBIV*. SOPHUS | Naukovyi klub. http://sophus.at.ua/publ/2012_12_11_12_kampodilsk/sekcija_2_2012_12_11_12/problemni_pitannja_podatkovog_o_obliku_vitrat_na_remont_ta_polipshenna_osnovnykh_zasobiv/12-1-0-268
4. Stepanenko, O., & Chernyshenko, Ya. (2015). Alternatyvni pidkhody v dokumentuvanni oblikovoi informatsii pro obiekty osnovnykh zasobiv pidpriemstva. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu*, (5). http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/5_2015ua/35.pdf
5. *Polozhennia (standart) bukhhalterskoho obliku 7 «Osnovni zasoby»*. (b. d.). <http://www.minfin.gov.ua>
6. Bondarenko, N., & Shachanina, Yu. (2017). Orhanizatsiia vnutrishnohospodarskoho kontroliu vykorystannia osnovnykh zasobiv na vitchyznianskykh pidpriemstvakh ta shliakhy yoho udoskonalennia. *Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnoho universytetu*, 3(23). http://www.ej.kherson.ua/journal/economic_23/3/30.pdf
7. Chernenko, S. (2006). *Pryroda osnovnykh zasobiv*.
8. Riabchuk, O., & Korniiichuk, O. (2019). Problemy ta napriamy vdoskonalennia audytu operatsii z osnovnymy zasobamy subiekta hospodariuvannia. *Skhidna Yevropa: Ekonomika, biznes ta upravlinnia*, (2 (19)). http://www.easterneurope-ebm.in.ua/journal/19_2019/59.pdf
9. Pro zatverdzhennia Metodychnykh rekomendatsii shchodo oblikovoi polityky pidpriemstva ta vnesennia zmin do deiakyykh nakaziv (b. d.) (Ukraina). <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0635201-13#Text>
10. Bondar, O. (2013). Problemy vyznannia osnovnykh zasobiv u bukhhalterskomu i podatkovomu obliku. *Bukhhalterskyi oblik i audyt*, (4), 23–27.
11. *Chomu IS? Perevahy ta nedoliki dlia vedennia obliku v Ukraini*. «Stymul». (b. d.). Uchebnyi tsentr «Stymul». https://stimul.kiev.ua/articles.htm?a=chomu_1s_perevagi_ta_nedoliki_dlya_vedennya_obliku_v_ukraini